

Descrierea problemei:

Înregistrarea tardivă a nașterii unui copil, atunci când părinții nu au declarat nașterea în termenul legal.

Cadrul legal:

1. Codul civil
2. Legea 119/1996 cu privire la actele de stare civilă
3. Metodologia din 26 ianuarie 2011 de emitere și completare a actelor de stare civilă aprobată prin Hotărârea Guvernului nr 64/2011, cu modificările și completările ulterioare

Regula generală - înregistrarea (la timp) a nașterii/ întocmirea actului de naștere în termenul legal prevăzut ca regulă:

Declararea nașterii se face în termen de **30 de zile pentru copilul născut viu** și în termen de **3 zile pentru copilul născut mort**. Termenele se socotesc de la data nașterii. În cazul în care copilul născut viu a decedat înăuntrul termenului de 30 de zile, declararea nașterii se face în termen de 24 de ore de la data decesului. Pentru copilul născut mort se întocmește numai actul de naștere.

Declararea nașterii se face pe baza următoarelor documente:

- declarația verbală a persoanelor prevăzute la [art. 16](#) din Lege (oricare dintre părinți, iar dacă, din diferite motive, nu o pot face, medicul, persoanele care au fost de față la naștere, asistentul social sau, după caz, persoana cu atribuții de asistență socială din unitatea sanitară în care a avut loc nașterea sau oricărei persoane care a luat cunoștință despre nașterea copilului)
- actul de identitate al mamei și al declarantului
- certificatul medical constatator al nașterii
- după caz, certificatul de căsătorie al părinților.

În lipsa actului de identitate al mamei, declararea nașterii se face pe baza documentelor de la regula generală, și a unui **document întocmit de reprezentantul poliției** cu ocazia verificărilor efectuate la solicitarea unității sanitare în care a avut loc nașterea, cu privire la datele de identificare a mamei, și a verificărilor în registrele de stare civilă sau în Registrul național de evidență a persoanelor.

Sursa: Art. 14-14¹ din Legea nr. 119/1996 (care se completează cu normele date în aplicarea lor din cadrul Metodologiei)

Situații speciale prevăzute de lege:

În cazul în care **declarația de naștere** se face **după expirarea termenelor prevăzute la regula generală** (în termen de 30 de zile pentru copilul născut viu și în termen de 3 zile pentru copilul născut mort), **dar nu mai tarziu de 1 an de la naștere**, întocmirea actului de naștere se face la **cererea scrisă a declarantului**, cu **aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale** în a cărei rază s-a produs evenimentul, respectiv a **șefului misiunii diplomatice sau al oficiului consular de carieră** a/al României acreditate/acreditat să exercite funcții consulare în statul pe teritoriul căruia s-a produs evenimentul, în **termen de până la 30 de zile** de la data solicitării.

Dacă **declarația de naștere** a fost făcută **după trecerea unui an de la data nașterii**, întocmirea actului de naștere se face la **cererea scrisă a declarantului**, cu **aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale** în a cărei rază s-a produs evenimentul, cu **avizul conform al serviciului public comunitar județean** de evidență a persoanelor sau, după caz, al **D.G.E.P.M.B.** **Înregistrarea nașterii** se realizează în **termen de 90 de zile** de la data solicitării.

În situațiile de mai sus, întocmirea actului de naștere se face pe baza **documentelor** prevăzute la regula generală, precum și a verificărilor stabilite prin hotărâre a Guvernului (Metodologia).

Dacă nu există certificat medical constatator al nașterii, actul de naștere se întocmește pe baza celorlalte documente prevăzute la regula generală, la care se adaugă:

- expertiza medico-legală cu privire la data nașterii (gratuită), care conține anul, luna, ziua și sexul persoanei,
- declarație de recunoaștere a mamei (potrivit art. 408 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare).

În **lipsa declarației de recunoaștere a mamei**, **actul de naștere** se întocmește fără a se completa rubricile referitoare la părinți (în acest caz, numele de familie și prenumele se stabilesc prin dispoziție emisă în termen de 5 zile de la data solicitării de către primarul unității administrativ-teritoriale unde se înregistrează nașterea).

În cazul în care **nașterea unui cetățean român s-a produs în străinătate și nu a fost declarată ori a fost înregistrată cu date nereale privind identitatea părinților**, iar **declararea nașterii sau înregistrarea nașterii se face în țară**, se aplică în mod corespunzător dispozițiile de mai sus. În acest caz actul de naștere se întocmește de ofițerul de stare civilă din cadrul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază se află domiciliul părinților/au avut ultimul domiciliu părinții, după ce Ministerul Afacerilor Interne verifică, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, dacă nașterea nu a fost înregistrată în străinătate.

Pașii de urmat pentru soluționare:

Pasul 1

Depunerea **cererii (model prevăzut în anexa nr. 19⁵ a Metodologiei)** la **autoritatea competentă** (S.P.C.L.E.P./primăria competentă să înregistreze nașterea, fie S.P.C.L.E.P./primăria în raza căreia are domiciliul unul dintre părinți/persoana majoră neînregistrată, respectiv sediul instituția interesată primăria în raza căreia are domiciliul unul dintre părinți).

Pasul 2

Completarea dosarului cu **actele necesare** (certIFICATE medicale, acte de identitate, certificate de căsătorie etc., precum și restul documentelor prevăzute la **art. 30 din Metodologie (regula)**, text care se aplică în mod corespunzător în situația de excepție a înregistrării tardive a nașterii), **de exemplu:**

Dacă ambii părinți sunt majori:

-**certificatul medical constatator al nașterii**, întocmit pe **formular-tip**, care va trebui să poarte număr de înregistrare, dată certă, sigiliul/ștampila unității sanitare, semnătura și parafa medicului;

- **actul de identitate al mamei și al declarantului**, dacă nașterea nu este declarată de mamă;

- **certificatul de căsătorie al părinților copilului**, în original și fotocopie, iar dacă aceștia poartă nume de familie diferit, **declarația scrisă cu privire la numele pe care îl va dobândi copilul**, semnată de ambii părinți în fața ofițerului de stare civilă sau a notarului public;

-**declarația de recunoaștere a copilului născut în afara căsătoriei**, dată de către tată în fața ofițerului de stare civilă care înregistrează nașterea, din care să rezulte și numele de familie pe care îl dobândește copilul, la care se anexează **consimțământul mamei** potrivit modelului prevăzut în anexa **nr. 41** (Metodologie). Tatăl minor îl poate recunoaște singur pe copilul său dacă face dovada discernământului la momentul recunoașterii, prin efectuarea expertizei psihiatrice.

Dacă ambii părinți au vârsta sub 14 ani:

-**certificatul medical constatator al nașterii**, întocmit pe formular-tip, care va trebui să poarte număr de înregistrare, dată certă, sigiliul/ștampila unității sanitare, semnătura și parafa medicului , **certificatul de naștere al mamei**, precum și **actul de identitate al reprezentantului legal al acesteia sau al declarantului**, dacă declararea nașterii nu este făcută de reprezentantul legal al mamei copilului.

Dacă mama copilului are vârsta sub 14 ani, iar tatăl nu recunoaște copilul:

-**certificatul medical constatator al nașterii**, întocmit pe formular-tip, care va trebui să poarte număr de înregistrare, dată certă, sigiliul/ștampila unității sanitare, semnătura și parafa medicului , **certificatul de naștere al mamei**, precum și **actul de identitate al reprezentantului legal al mamei sau al declarantului**, dacă declararea nașterii nu este făcută de reprezentantul legal al mamei.

Dacă copilul are între 14 și 18 ani:

-declarația persoanei a cărei naștere nu a fost înregistrată, precum și, după caz, părinților sau ocrotitorului/reprezentantului legal ai/al persoanei, la care anexează 2 fotografii mărimea 3/4 cm, potrivit modelelor prevăzute în anexa nr. 20, respectiv în anexa nr. 21; declarația se dă în fața ofițerului de stare civilă/personalului cu atribuții de stare civilă.

Dacă nașterea s-a produs în străinătate și nu a fost înregistrată la autoritățile locale/misiunea diplomatică ori oficiul consular al României sau a fost înregistrată cu date nereale privind identitatea părinților:

- întocmirea actului de naștere se face în țară, în baza certificatului medical constatator al nașterii eliberat de autoritățile medicale străine sau, după caz, în baza certificatului de naștere, legalizate conform **prevederilor art. 72 alin. (6)¹**, după ce D.E.P.A.B.D. verifică, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe - Departamentul Consular dacă nașterea nu a fost înregistrată sau, după caz, cu ce date a fost înregistrată în străinătate. În această situație întocmirea actului de naștere se face la S.P.C.L.E.P./primăria în raza căreia are domiciliul unul dintre părinți/persoana majoră.

- Dacă în urma verificărilor s-a stabilit că nașterea a fost înregistrată corect în străinătate, se parcurge procedura prevăzută la art. 41 **alin. (3)²** din Legea nr. 119/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind transcrierea certificatelor de stare civilă procurate din străinătate.- Dacă în urma verificărilor s-a constatat că nașterea a fost înregistrată cu date nereale, ofițerul de stare civilă/personalul cu atribuții de stare civilă stabilește în ce anume constă diferența dintre datele consemnate în actul înregistrat și datele de identificare reale ale părinților copilului, pe bază de documente și declarații ale persoanelor care pot da relații, inclusiv ale părinților copilului, date în fața ofițerului de stare civilă/personalului cu atribuții de stare civilă sau notarului public.

Pasul 3

Efectuarea verificărilor și investigațiilor de către autorități (de exemplu, după caz, verificări în registrele de stare civilă, în R.N.E.P., în evidențele unității sanitare unde s-a produs nașterea sau ale medicului de familie, în situația în care nașterea a avut loc la domiciliu, efectuarea expertizei medico-legale în situațiile prevăzute de lege, sau a raportului de anchetă socială, verificări în evidențele serviciului cazier judiciar, statistică și evidențe operative, verificări la adresele la care persoanele cu vârsta între 14 și 18 ani a

¹ Documentele administrative emise de autoritățile străine, prezentate pentru înregistrarea în registrele de stare civilă române, precum și traducerile acestora, care sunt făcute la un notar public din străinătate, trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) documentele eliberate de instituții ale statelor semnatare ale Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961 se apostilează;
b) documentele eliberate de statele cu care România a încheiat tratate/convenții/acorduri de asistență judiciară sunt scutite de supralegalizare, apostilare sau orice altă formalitate;
c) documentele care nu se regăsesc în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b) se supralegalizează,—în conformitate cu prevederile **art. 162** din Legea **nr. 105/1992**, cu completările ulterioare.

² Transcrierea certificatelor/extraselor/extraselor multilingve de stare civilă se efectuează în străinătate cu aprobarea șefilor misiunilor diplomatice sau ai oficiilor consulare de carieră, iar în țară cu aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale de la locul de domiciliu/ultimul domiciliu avut în România al titularului sau al solicitantului, după caz, și avizul conform al șefului serviciului public comunitar județean de evidență a persoanelor/serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor al sectorului municipiului București, iar refuzul acestora se motivează.

căror naștere nu a fost înregistrată declară că au locuit, precum și, după caz, la unitățile de învățământ la care declară că au fost înscriși, prin unitățile de poliție, luarea unor declarații care se dau doar în fața ofițerului de stare civilă/personalului cu atribuții de stare civilă etc.)

Pasul 4

Obținerea **aprobării primarului în maxim 90 de zile** (aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale în a cărei rază s-a produs evenimentul, cu avizul conform al S.P.C.J.E.P. sau, după caz, al D.G.E.P.M.B.)

Pasul 5

Întocmirea și eliberarea actului de naștere

Provocările întâlnite în soluționarea problemei

- Cadrul legal nu este foarte clar, existând neconcordanțe între lege și metodologie
- Procedura birocratică este complicată pentru cetățeni
- Dificultăți în obținerea documentelor necesare
- Termenele nu sunt mereu respectate de autorități
- Respingerea nejustificată a unor cereri
- Necesitatea recurgerii la instanță în caz de refuz

În concluzie, deși există o procedură pentru înregistrarea tardivă a nașterii, aceasta este complicată și presupune eforturi mari din partea cetățenilor. Ar fi necesare clarificări legislative și o simplificare administrativă pentru a permite rezolvarea facilă a acestei probleme.

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului Creșterea capacității comunităților rome din România prin intermediul parajuriștilor comunitari, implementat de către Expert Forum și finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014 – 2021 – Active Citizens Fund România. Opiniile exprimate în acest document aparțin autorului și nu reflectă neapărat poziția organizațiilor implicate.

Proiect derulat de:

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A PARA-JURIȘTILOR DIN MOLDOVA